

RZĘDZICIELKA (11) *sb f*

rzędzicielka (7), **rzádzicielka** (4); rzędzicielka *KrowObr* (6); rządzielka *Mącz* (3);
rzędzicielka : rządzielka *ModrzBaz* (1:1).

e prawdopodobnie jasne (tak w -ciel-); a jasne.

sg N rządzielka (3). ◇ I rzędzicielką (6). ◇ V rzędzicielko (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) i XVIII w.

Ta, która sprawuje władzę; reatrix Mącz, Modrz, Cn; moderatrix Mącz, Cn; regina Mącz; gubernatrix Modrz (11) : Rector, et Rectrix, Rządziciel/ Rządzicielką. Sprawcá/ Vrzędnik. Mącz 349c; Regina, Królowa/ Też rządzieicielką [!]/ Albo páni pánuýąca. Mącz 349c, 228b; [Volck 380].

a. *O Maryi [w tym: czego (5)] (6) : Ieſli ieſtze pánná Márya/ ieſt Rzędziicielką niebá y ziemie/ tedy tho nieprawdá/ co ſam Bog o ſobie mowi: Ia niebem y ziemiá rządę. KrowObr 165v, 164v, 165v, 177, 217v.*

W połączeniu szeregowym (1): gdzie tę pánnę w wáſzych Míſzach Dijabelſkich zowiecie y tznicie/ żywotem/ drogá/ rzędziicielką/ zbáwieniem ludzkim/ zrzodłem odpufztzenia grzechow KrowObr 192.

b. *Jedna z wartosciowanych moralnie ſil ſcierających ſię w człowieku (tu: roztropność) [czego] (2) :*

Wyrażenie: »żywota ludzkiego rzędzicielka« (1): bo tym obyczáiem zoſtoi ſię ná goli oná roſtropność/ ktora ieſt nailepſzá wſzytkiego żywotá ludzkiego rzędziicielką [totius vitae humanae optima reatrix] ModrzBaz 8.

Szereg: »wodz i rządzielka« (1): Bo to być niemoże/ áby okrom roſtropności/ Rzeczypoſpolite mogły być dobrze rządzone/ gdyż tá ieſt wodze^m y rządziicielką [dux est et gubernatrix] ſpraw wczciwych y wſzech cnot ModrzBaz 17v.

Synonimy: pani, rozkażycielka.

Cf RZĘDZIOCHA